

הלכות חגיגה פרק ב

א. נשים ועבדים, פטורין מן הראיה; וכל האנשים, חיבין בראיה חוץ מחרש ואלם ושוטה וקטן וסומה וחגר וטמא וערל, וכן הזקן והחולה והרף והענג מאוד שאינן יכולין לעלות על רגליהן. כל אלו האחד עשר, פטורין; ושאר כל האנשים, חיבין בראיה.

ב. החרש אף על פי שהוא מדבר, אפלו חרש באזנו אחת פטור מן הראיה. וכן הסומה בעינו אחת, או חגר ברגלו אחת פטור. האלם אף על פי שהוא שומע, פטור. טמא ונדרגינוס פטורין, מפני שהן ספק אשה. מי שחציו עבד וחציו בן חורין פטור, מפני צד עבדות שבו.

ג. ומניין שכל אלו פטורין מן הראיה: הרי הוא אומר "יראה, כל-זכורך" (שמות כג, יז; שמות לד, כג; דברים טז, טז), להוציא את הנשים. ומצות עשה שאין הנשים חיבות בה, אין העבדים חיבין בה; ועוד הרי נאמר "בבוא כל-ישראל" (דברים לא, יא), להוציא העבדים. ונאמר "בבוא כל-ישראל, לראות" (שם). כשם שהן באין להראות לפני ה', כך הם באים לראות הדר קדשו ובית שכינתו להוציא סומה שאינו רואה, אפלו נסמית עינו אחת: שהרי אין ראיתו שלמה, גמורה.

ד. ושם נאמר "למען ישמעו" (דברים לא, יב) להוציא מי שאינו שומע, שמיעה גמורה. "ולמען ילמדו" (שם) להוציא מי שאינו מדבר, שכל המצוה ללמד מצוה ללמד. ונאמר "בעלתך לראות את-פני ה'" (שמות לד, כד) מי שיכול לעלות ברגליו, להוציא חגר וחולה וזקן וענג. וכבר בארנו בהלכות ביאת המקדש, שאין הטמא ראוי לביאה; וכן הערל, מאוס בטמא.

ה. המקמץ, והוא שמלאכתו לקבץ צואת הפלבים וכיוצא בהן לעבד העורות או לרפואה, וכן המצרף נחשת במחצב שלו, והעבדנין אף על פי שהן מאוסין מפני מלאכתן הרי אלו מטהרין גופן ומלבושן, ועולין בכלל ישראל להראות.

ו. כל קטן שיכול לאחז בידו שלאביו, ולעלות מירושלים להר הבית אביו חיב להעלותו ולהראות בו, כדי לחנכו במצוות: שנאמר "יראה, כל-זכורך" (שמות כג, יז; שמות לד, כג; דברים טז, טז). ואם היה הקטן חגר או סומה או חרש אפלו באחת אינו חיב לחנכו, אף על פי שהוא ראוי לרפואה: שאלו היה גדול והוא כך היה פטור, כמו שבארנו.

ז. כל החיב בראיה, חיב בחגיגה; וכל הפטור מן הראיה, פטור מן החגיגה. וכלן חיבין בשמחה חוץ מחרש שאינו שומע ולא מדבר, ושוטה וקטן וערל וטמא: חרש שוטה וקטן מפני שאינן בני חיוב, הרי הן פטורין מכל מצוות האמורות בתורה; וערל וטמא מפני שאינן אוכלין בקדשים ואינן ראויין לביאה, כמו שבארנו בהלכות ביאת המקדש ובהלכות מעשה הקרבנות.

ח. מי שהיה חגר או סומה ביום ראשון, ונתרפא בשני פטור מן הראיה, ומן החגיגה: שביום חובתו היה פטור שכל ימות החג תשלומי ראשון הן, כמו שבארנו. וכן אם נטמא בלילי יום טוב הראשון אף על פי שטהר למחר, פטור; אבל אם נטמא ביום

ראשון הרי זה חַיֵּב לְהֵבִיא חֲגִיגָתוֹ וּרְאִיתוֹ בְּתוֹךְ יְמֵי הָרֶגֶל,
כְּשִׁיטָהּ.

ז. מִי שֶׁבָּא לַעֲזֹרָה בְּכָל יָמוֹת הַחֹג, אֵינוֹ חַיֵּב לְהֵבִיא עוֹלָה בְּיָדוֹ
בְּכָל עֵת שְׂיִכְנַס שָׁזֶה שְׁנֵאמַר "לֹא-יֵרָאוּ פָנַי, רִיקָם" (שְׁמוֹת כג, טו),
אֵינוֹ אֵלָא בְּעִיקַר הָרֶגֶל בְּלֶבֶד, שֶׁהוּא יוֹם רָאשׁוֹן, אוֹ תַּשְׁלוּמֵי
רָאשׁוֹן. וְאִם הֵבִיא בְּכָל עֵת שְׂיִכְוֹא מְקַבְּלִין מִמֶּנּוּ, וּמְקַרִּיבִין
אוֹתָהּ לְשֵׁם עוֹלֹת רְאִיָּה: שֶׁהֲרִיאָהּ, אֵין לָהּ שְׁעוֹר.

י. הַפְּרִישׁ עֶשֶׂר בַּהֲמוֹת לַחֲגִיגָתוֹ, וְהַקְרִיב מֵהֶן מִקְצֶתָן בְּרָאשׁוֹן,
וּפָסֵק שׁוֹב אֵינוֹ חֹזֵר וּמְקַרִּיב הַשָּׂאָר, שֶׁהֲרִי שִׁיר אוֹתָם; וְאִם לֹא
פָּסֵק, אֵלָא דִּחְקוֹ הַיּוֹם, וְלֹא יָכוֹל לְהַקְרִיבֵן הַיּוֹם מְקַרִּיב הַשָּׂאָר
לְמָחָר.

יא. עוֹלֹת רְאִיָּה אֵינָהּ בָּאָה כְּלָה אֵלָא מִן הַחֲלִין, כְּשֶׁאֵר הַקְרִבְנוֹת
שָׂאֲדָם חַיֵּב בָּהֶן. אֲבָל שְׁלָמֵי חֲגִיגָה, בָּאוֹת מִמַּעֲוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי
הַמַּעֲרָבוֹת עִם מַעֲוֹת חֲלִין; לֹקַח מִן הַתַּעֲרֶכֶת בַּהֲמָה, וּמְקַרִּיבָהּ
שְׁלָמֵי חֲגִיגָה: וְהוּא, שִׁיְהִיָּה שְׁעוֹר אֲכִילָה רָאשׁוֹנָה מִן הַחֲלִין
מִפְּנֵי שְׁשִׁלְמֵי חֲגִיגָה חוֹבָה, וְכָל שֶׁהוּא חוֹבָה אֵינוֹ בָּא אֵלָא מִן
הַחֲלִין. וְיוֹצֵא אָדָם יָדֵי חוֹבַת שְׁלָמֵי חֲגִיגָה, בְּמַעֲשֵׂר בַּהֲמָה;
וְאֵין מְבִיאִין אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב גְּזֻרָה, שֶׁמָּא יַעֲשֶׂר בְּיוֹם טוֹב.

יב. יוֹצֵאִין יִשְׂרָאֵל יָדֵי חוֹבַת שְׁלָמֵי שְׂמֻחָה, בְּנִדְרִים וּנְדָבוֹת
וּבְמַעֲשֵׂר בַּהֲמָה; וְהַפּוֹהֲנִים, בַּחֲטָאֹת וּבְאֲשָׁם וּבְכֹכּוֹר וּבַחֲזָה
וְשׁוֹק: שְׂמֻצָּה זוֹ הִיא לְשֻׁמֵּחַ בְּאֲכִילַת בֶּשֶׂר לִפְנֵי ה', וְהֲרִי
אֲכָלוּ. אֲבָל אֵין יוֹצֵאִין יָדֵי חוֹבָתָן, לֹא בַּעֲוֹפוֹת וְלֹא בְּמִנְחוֹת
שְׂאִינָן בֶּשֶׂר הַשְּׂמֻחָה.

יג. כִּכֹּר בְּאַרְנוֹ בַּפִּסְחִים, שֶׁחֲגִיגַת אַרְבַּעַה עֶשֶׂר רְשׁוֹת; לְפִיכֹךְ
אֵין אָדָם יוֹצֵא בָּהּ יָדֵי חוֹבַת חֲגִיגָה, אֲבָל יוֹצֵא בָּהּ יָדֵי חוֹבַת
שְׂמֻחָה.

יד. מִי שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁלָמִים נֶדֶר אוֹ נִדְבָה, וּשְׁחָטָן מַעֲרָב יוֹם טוֹב
אַף עַל פִּי שֶׁאֲכָלָן בְּיוֹם טוֹב אֵינוֹ יוֹצֵא בָּהֶן יָדֵי חוֹבַת חֲגִיגָה,
שְׂאִינָהּ בָּאָה אֵלָא מִן הַחֲלִין; אֲבָל יוֹצֵא בָּהֶן, יָדֵי חוֹבַת שְׂמֻחָה.
אַף עַל פִּי שֶׁשְׁחָטָן קֹדֶם הָרֶגֶל, הוּאִיל וְאֲכָל מֵהֶן בְּרֶגֶל, יֵצֵא יָדֵי
חוֹבָתוֹ, שְׂאִינּוֹ צָרִיךְ לְשַׁחֵט שְׁלָמֵי שְׂמֻחָה בְּשַׁעַת שְׂמֻחָה.

טו. לֹא יֵבִיא אָדָם תּוֹדָה בְּיוֹם אַרְבַּעַה עֶשֶׂר, מִפְּנֵי הַחֲמִץ שֶׁבָּהּ,
שְׂאִין מְבִיאִין קִדְּשִׁים, לְבֵית הַפִּסּוֹל; וְאִם הֵבִיא, יוֹצֵא בָּהּ יָדֵי
חוֹבַת שְׂמֻחָה כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. הָאוֹמֵר הֲרִי עָלִי תּוֹדָה שְׂאֵצֵא בָּהּ
יָדֵי חוֹבָתִי לְשֵׁם חֲגִיגָה חַיֵּב לְהֵבִיא תּוֹדָה, וְאֵינוֹ יוֹצֵא בָּהּ יָדֵי
חֲגִיגָה: שְׂאִין חֲגִיגָה בָּאָה אֵלָא מִן הַחֲלִין.

טז. כְּשִׁיזְבַּח אָדָם שְׁלָמֵי חֲגִיגָה וְשְׁלָמֵי שְׂמֻחָה לֹא יִהְיֶה אוֹכֵל
הוּא וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ בְּלֶבֶד, וַיִּדְמָה שֶׁעָשָׂה מִצְוָה גְּמוּרָה, אֵלָא
חַיֵּב לְשַׁמַּח הָעֲנִיִּים וְהָאֲמֻלָּלִים: שְׁנֵאמַר "וְהָלֹוי וְהַגֵּר וְהִיתוֹם
וְהָאֲלֻמָּנָה" (דְּבָרִים טז, יד) מֵאֲכִיל הַכֹּל, וּמִשְׁקָן כָּפִי עֲשֹׂרוֹ. וּמִי
שֶׁאֲכָל זִבְחִיו, וְלֹא שִׁמַּח אֱלוֹ עָמּוֹ עָלָיו נֶאמַר "זִבְחֵיהֶם כָּלֶחֶם
אוֹנִים לָהֶם, כָּל-אֲכָלָיו יִטְמָאוּ: כִּי-לֶחֶמָם לְנַפְשָׁם" (הוֹשֵׁעַ ט, ד).

יז. מִצְוָה בְּלוֹי יֵתֵר מִן הַכֹּל לִפְנֵי שְׂאִין לוֹ לֹא חֶלֶק, וְלֹא נַחֲלָה,
וְאֵין לוֹ מִתְּנוֹת בִּבְשָׂר; לְפִיכֹךְ צָרִיךְ לְזַמֵּן לוֹיִים עַל שְׁלַחְנוֹ
לְשֻׁמְחָם, אוֹ יִתֵּן לָהֶם מִתְּנוֹת בֶּשֶׂר עִם מַעֲשֵׂר שְׁלָחָם, כְּדִי
שִׁימְצָאוּ בוֹ צָרְפִּיהֶם. וְכָל הָעוֹזֵב אֶת הַלְוִי מִלְּשֻׁמְחוֹ, וְשֶׁהָהּ

מִמֶּנּוּ מַעֲשָׂוֹתָיו בְּרָגְלִים עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה, שְׁנֹאמָר "הַשֹּׁמֵר
לָךְ, פֶּן-תַּעֲזֹב אֶת-הֵלֹאִי" (דברים יב, יט).